

Z hloubi dávných věků ...

Název emise: Osobnosti - Eduard Štorch

Den vydání: 4. dubna 2018

Hodnota: 19 Kč; č. 976 (ČP)

Rozměr známky, obrazu: 40 x 23 mm

Výtvarný návrh: Zdeněk Daněk

Druh tisku: plnobarevný OF

Papír: fl-an-OF; **Tisk:** PTC Praha

Tisková forma: 4x 50

Náklad: 500 tis.

Rytec FDC: Bohumil Šneider

FDC: digitální tisk v barvě šedomodré

Tisk: PTC Praha; **Náklad:** 3.200

Kdo by neznal Kopčema a Veverčáka! A Mamutíka, Žabku, Houžňáka a Huňáče! Jejich příhody z putování územím Moravy a Čech (které se tak tehdy samozřejmě ještě nejmenovaly – jak by řekl Cimrman) ve starší době kamenné nás provázely dětstvím, a před námi naše rodiče a po nás zase naše děti a vnuky. Ve svých deseti nebo dvanácti jsem knížku Lovci mamutů přečetl jedním dechem, a potom ještě několikrát. V ní jsem se poprvé setkal se soškou Věstonické Venuše, kterou si z hlíny vymodeloval a pak v ohni vypálil jeden z příslušníků tlupy našich dávných předků, sídlící u řeky Dyje poblíž dnešních Dolních Věstonic. Napínavě a velmi realisticky podané vylíčení jejich útrap a dobrodružství na cestě plné nebezpečí od Dyje k Vltavě na území dnešní pražské Libně, hlad, neustálá blízkost smrti, ale i radost z nálezů pazourků či vynálezu způsobu, jak rozdělat oheň, čtenáře udržovaly v napětí od první do poslední stránky.

Autorem téhle povinné školní četby byl Eduard Štorch, od jehož narození letos uplyne sto čtyřicet let.

Občanským povoláním byl učitelem, a nejen povoláním – učitelství bral jako poslání, práci s dětmi zasvětil celý život. Jeho zásadou byl přátelský vztah učitele k

žákům, snažil se změnit tehdy běžné zaměření na bezdechou učení „nazpaměť“, věřil, že důležitý je pohyb a pobyt v přírodě. Popravdě, moc úspěchů s tím v praxi neměl, nezapomínejme, že s těmito novotami přicházel na přelomu předminulého a minulého století, na Mostecku, kde znečištěné ovzduší způsobovalo častou nemocnost, a navíc v místech, kde většinu jeho žáků tvořily děti ze sociálně slabých rodin s běžnou podvýživou, jejichž rodiče mnohdy nedbali na pravidelnou školní docházku, s velmi rozšířeným alkoholismem, a to i mezi mládeží. Tehdejší školský systém nezájmu o výuku čelil přísností, což navozovalo odcizení a nenávisť žáků k učitelům. Štorch se naproti tomu snažil najít k dětem cestu přátelským přístupem, ukázat jim, že mohou uniknout z beznadějně perspektivy a zajistit si vzděláním lepší život. Byl propagátorem škol v přírodě, podporoval skauting, založil dětský tábor na Libeňském ostrově (jeho zřízení financoval prodejem své archeologické sbírky Národnímú muzeu), o svých pedagogických zásadách hodně psal. Byly to snahy chvályhodné, ale do jisté míry donkichotské. U nadřizených Štorch nacházel

jen velmi omezenou podporu, což dokládá i skutečnost, že definitivní učitelské místo získal až v roce 1930, tedy ve svých dvaapadesáti letech! Přitom už dávno byl významným autorem odborných pedagogických publikací a učebnic. Proti některým vystupovali představitelé katolické církve, dokonce interpelovali ministra školství v parlamentu a požadovali jejich zakázání a vyřazení ze školních knihoven. A aby toho nebylo málo, Štorch samozřejmě cítil, že mnoho žáků vnímá jeho přátelský přístup jako slabost, dokonce se pro beznadějnost svých snah a přepracovanost několikrát nervově zhroutil, přesto u povolání učitele vytrval až do odchodu do důchodu. V něm pak pokračoval v psaní povídek a knížek zejména z pravěku a z raných dob po příchodu Slovanů na naše území, v nichž zúročil svou celoživotní zálibu v archeologii. Uvádí se, že je autorem čtyř desítek odborných a beletristických publikací. Jestliže to neměl lehké za Rakouska i první republiky, za protektorátu v důsledku cenzurních zásahů mu nevycházelo tiskem skoro nic, poúnorový komunistický režim mu zabavil rekreační domek a zabral půlku bytu, takže se musel rozloučit se svými nově budovanými archeologickými sbírkami i obsáhlým archívem. To už byl po úrazu skoro slepý, a navíc se musel starat o svou manželku upoutanou na invalidní vozík. Zemřel v roce 1956 v Praze. Dnes jsou po něm v několika městech pojmenovány ulice (například v Praze-Libni), v Lobči na Mělnicku, kde je pochován, mají jeho muzeum, v Ostroměři expozici v jeho rodném domě. Jeho pedagogické, vědecké i spisovatelské dílo jsou už dávno uznávány, jeho knihy stále vycházejí a podle některých byly natočeny filmy (nejnověji čekají noví Lovci mamutů režiséra Karla Janáka na uvedení do distribuce). To všechno ale až po životě plném úsilí a beznadějných bojů, v němž se dočkal jen velmi málo uznání... (To podotýkám jen na okraj a jako připomínku, že dnešní stesky nad současnou mládeží nejsou nic nového, a že doma je jen málokdo prorokem.)

Autorem nové emise je pardubický malíř Zdeněk Daněk (1977), který se ve své tvorbě často věnuje tématu ochrany přírody. V roce 2016 navrhl emisi *Český strakatý pes*. Na nové známce nápaditě zobrazil tvář Eduarda Štorcha, jakoby v temné jeskyni, zepředu ozářenou červenými odlesky ohně, zprava světlem prehistorického výjevu. Průrvou ve skále vidíme dvojici mamutů, a protože nejde o snahu napodobit fotografii, autor na této části použil jakoby stereoskopické zobrazení s posunem barev v okrajích, což má zřejmě evokovat průhled dvě stě padesáti stoletími do historie.

V kresebné výzdobě obálky dne vydání je zobrazen vypravěč u ohně, přibližující současným posluchačům dobu lovců mamutů – jeden se nad ním symbolicky tyčí. Digitální tisk se v tomto případě moc nepovedl, rastr je příliš zřetelný a detaily kresby málo čitelné. Jde ale o relativně nově u nás používanou techniku tisku v této oblasti, takže je předpoklad, že příště bude výsledek lepší (čemuž ale musí napomoci i výtvarník, přizpůsobením podkladů). V obrázku razítka je pěstní klín a je zde vepsána Ostroměř, rodná Štorchova obec.

Emise se mi líbí a považuju ji za další zdařilý Daňkův počín na poli naší známkové tvorby.

FDC

FB